

ชื่อโครงการวิจัย (ภาษาไทย) โครงการวิจัยและจัดทำแผนแม่บทเพื่อพัฒนาโครงข่ายการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน

(ภาษาอังกฤษ) Research and Development of the Master Plan for Development of Tourism Network in the Upper Northern Region of Thailand.

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย ประจำปี 2551 จำนวนเงิน 1,781,450

ระยะเวลาทำการวิจัย 1 ปี ตั้งแต่ 23 กันยายน 2551 ถึง สิงหาคม 2552

ชื่อผู้วิจัย

รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย ปัญญาดี	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ดร.เมธี พยอมยงค์	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
นายประดับ กลัดเข็มเพชร	ศูนย์ศึกษาเพื่อการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
นายชัยชาญ สังข์แก้ว	ศูนย์ศึกษาเพื่อการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ดร.วรัชต์ มัชฌมนรุช	มหาวิทยาลัยนเรศวรพะเยา
นางสาววราภรณ์ ดวงแสง	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
นายฐิติพงษ์ ไชยองค์การ	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
นางสาวปานแพร เขาวนั้ประยูร	มหาวิทยาลัยแม่โจ้

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจข้อมูลพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยว การวิเคราะห์ศักยภาพและโอกาส โครงข่ายการคมนาคมที่เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเชื่อมโยงเป็นเส้นทางโครงข่ายการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ พร้อมทั้งจัดทำแผนแม่บทในการพัฒนาโครงข่ายและเส้นทางท่องเที่ยว ในการดำเนินการวิจัยเชิงเอกสาร ร่วมกับการวิจัยเชิงสำรวจ และการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือบุคลากรจากหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ประชาชนในพื้นที่และนักท่องเที่ยว โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติภาคพรรณนา และวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยมีข้อสรุปดังนี้

1. กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบนมีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายทั้งทางธรรมชาติ สถาปัตยกรรม วัดและแหล่งท่องเที่ยวชุมชน แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งมีโครงสร้างพื้นฐานและถนนเข้าถึงได้โดยสะดวกแต่ไม่ได้รับการพัฒนาเป็นโครงข่ายที่เป็นระบบขาดการบริหารงานเชิงโครงข่ายและส่งเสริมการตลาด

2. ผลการวิเคราะห์โครงข่ายการท่องเที่ยวพบว่าจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดเชียงรายมีโครงข่ายการท่องเที่ยวที่ค่อนข้างดี เพราะได้รับการพัฒนามาอย่างต่อเนื่องแต่จังหวัดอื่นที่มีขนาดเล็กมีงบประมาณในการจัดการค่อนข้างจำกัด ประกอบกับมีนักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยวบ่อยและเป็นจังหวัดทางผ่านทำให้ไม่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเท่าที่ควร ดังนั้นเพื่อให้เกิดการพัฒนาโครงข่ายการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดภาคเหนืออย่างเป็นระบบจำเป็นต้องพัฒนาโครงข่ายรวม 7 โครงข่าย โดยมีจังหวัดเชียงใหม่และเชียงรายเป็นศูนย์กลาง (Node) ในการเชื่อมโยงโครงข่ายการท่องเที่ยว

3. ผลการจัดทำแผนแม่บทพัฒนาโครงข่ายการท่องเที่ยว โดยใช้แบบจำลองเชิงธุรกิจ และการสร้างมูลค่ามาเป็นกรอบในการกำหนดยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ แผนงานและโครงการ โดยแต่ละโครงข่ายจะประกอบด้วยแนวคิดในการจัดทำแผนแม่บท และเค้าโครง (Theme) ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวในโครงข่าย ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว การบริหารจัดการและกลยุทธ์ด้านการตลาด

Abstract

Objectives of this study are mainly to 1) to explore tourism database, 2) to analyze upper north transportation network potential to access tourism destination, and 3) to develop Tourism Network Master Plan for tourism network development. Methodology used were Documentary Research, Survey Research and Focus Group Discussion are applied.

The result of the study were as follows:

1) Tourism network in upper north are diversified; natural tourism place, architectures, Buddhist temple and community tourism destination. Even though, almost tourism places are accessed, but it is still not yet develop to be tourism network, lack of network administrative management, and marketing promotion.

2) Result of tourism network analysis found that Chiangmai and Chiangrai have a good tourism network due to regularly maintenance. Other small provinces nearby in the same cluster are not coped to the good status due to limited on annual budget and also less tourist pass by. In this connection, it is needed to develop 7 Tourism Networks which Chiangmai act as a leading Node.

3) Tourism Network Master Plan Development is set by using Business Model, and Value Chain as a frame to develop its strategies, strategic issues, plans, and projects as the guiding concepts. Each network comprised of Conceptual on Master Plan, and Theme reflecting tourism network identity, Production Development, Management Development, and Market Development.

